

страхами і стресами, нагадуючи, що єдине, над чим ми маємо справжню владу це наші власні реакції і дії. Філософія "Бійцівського клубу", популяризована через однойменний роман Чака Паланіка і фільм, зображує бунт проти конформізму та пошук справжньої ідентичності. В епоху, коли маркетингові кампанії переконують молодих людей у тому, що щастя можна купити, "Бійцівський клуб" викриває порожнечу матеріалізму. Головний герой, відчуваючи порожнечу свого життя, створює альтернативне "Я", що підриває звичні соціальні структури. Ця історія резонує з сучасною молоддю, яка шукає глибші сенси та прагне знайти справжнє "Я" у світі фальшивих ілюзій. Ідеї стоїків і філософія "Бійцівського клубу" здаються на перший погляд протилежними: одна філософія пропонує внутрішній спокій, а інша - активний бунт. Однак, в їх поєднанні, на мій погляд, народжується нова форма мудрості. Сучасна молодь може черпати із стоїцизму здатність приймати речі такими, які вони є, а з "Бійцівського клубу" - прагнення діяти та шукати істину. Ця синергія може допомогти нам знаходити внутрішню силу і одночасно не боятися ставити під сумнів те, що нав'язується. Сучасна молодь виростає у світі, де зміни відбуваються з неймовірною швидкістю, і старі інститути часто не можуть надати відповідей на нові виклики. У цьому контексті ідеї стоїків та філософія "Бійцівського клубу" стають маяками мудрості і надії. Вони можуть навчити молодих людей знаходити силу в собі, бути стійкими перед обличчям випробувань і не боятися ламати шаблони.

Таким чином, поєднуючи древню мудрість і сучасний бунт, молодь може створювати новий філософський підхід до життя, який допоможе орієнтуватися у складному світі. Ідеї стоїків і філософія "Бійцівського клубу" можуть стати дороговказом на шляху до справжньої ідентичності та внутрішнього миру.

Мелікян Сабіна,

Андрієнко Катерина

Науковий керівник – доктор філос. наук, доц. Корнієнко С.Г.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПРОБЛЕМА ІСТИНИ У КЛАСИЧНІЙ, НЕКЛАСИЧНІЙ ТА ПОСТНЕКЛАСИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Питання, що таке істина, залишається одним із сенсоутворюючих у сучасному філософському дискурсі, продовжуючи хвилювати мислителів, як і в часи Античності. Істина як філософська категорія створювала простір, де були артикульовані питання, пов'язані з розумінням світу, людини та їхнього спів-буття. Різні епохи та філософські школи формулювали власні патерни, які визначали ставлення до істини, проте останні не залишалися незмінними, що дозволяє говорити про обґрунтування істини в контексті класичної, некласичної та постнекласичної парадигм.

Проблема істини як одне з фундаментальних питань філософського знання в межах класичної філософії репрезентується як об'єктивне та універсальне поняття, яке можна обґрунтувати за допомогою логічного аналізу. Інакше кажучи, істина може бути досягнута через інтелектуальні зусилля. Для класичної філософії істина є об'єктивним, універсальним і незмінним явищем. Цей підхід до розуміння істини відображають праці філософів періоду високої класики епохи Античності – Платона й Аристотеля. Так, для Аристотеля істина є відповідністю між думкою та дійсністю. Це класичне визначення стало одним із найвпливовіших у філософії й є засадничим для розуміння істини в межах класичної філософії. Прикладом репрезентації істини в межах класичної парадигми знання є знаменитий принцип Р. Декарта «*cogito, ergo sum*» («Я мислю, отже, я існую»). Філософ стверджував, що раціональне мислення веде до незаперечної істини. Ця ідея стала провідною для формування непорушної віри в можливість отримання повного й об'єктивного знання, незалежного від суб'єктивних чинників.

У працях представників некласичної філософії (Ф. Ніцше, Е. Гуссерль, М. Гайдеггер) істина вже не є абсолютною, а розуміється як результат взаємодії людського досвіду та

свідомості. Так, для Ніцше істина – це ілюзія, а для Гайдеггера вона має часову й контекстуальну природу. Істина набуває історичної та суб'єктивної конфігурації. Проте джерело істини залишається досяжним для людини, яка прагне її віднайти.

Постнекласична філософія була спровокована змінами, які переживала спільнота у 2-й половині ХХ ст., коли змінився вектор досліджень. Єдина методологія втрачається, і виникає плеяда шкіл, які доповнюють одна одну у прагненні знайти відповіді на глибинні філософські питання, у тому числі й осмислити сутність та можливість істини. У філософії постмодернізму (Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Делез) істина втрачає статус універсального принципу, проголошується відмова від метанаративів та претензій на абсолютне знання. Вказується на залежність істини від мови, влади та соціальних відносин: відтепер релятивізм постає основним підходом до знання. У рамках цього підходу жодна істина не є остаточною чи незаперечною. Прагматизм і конструктивізм набувають значення альтернативних підходів до розуміння істини (В. Джеймс, Дж. Дьюї, Т. Кун, Ж. Піаже). Істина остаточно постає контекстуальною, змінюючись відповідно до індивідуальних обставин і потреб. Конструктивізм підкреслює активну роль суб'єкта у творенні істини. Відтепер істина не є пасивним відображенням зовнішнього світу, а виступає результатом процесу конструювання реальності. Цей підхід підкреслює відносність істини, особливо у науковому пізнанні, де парадигми змінюються з часом, породжуючи нові істини.

У сучасній філософії питання істини залишається невирішеним. Класичний підхід, що наголошував на об'єктивності та універсальності істини, поступився місцем постнекласичній концепції, яка підкреслює відносність, контекстуальність та суб'єктивність істини. В епоху постмодерну істина стала більш динамічною категорією, яка піддається постійному переосмисленню та перегляду. Сучасна філософія продовжує досліджувати різні підходи до розуміння істини та шукає шляхи інтеграції класичних, некласичних і постнекласичних концепцій в єдине цілісне бачення цього складного явища, що є відповіддю на виклики сучасності. Ми погоджуємося, що «ідеться про новий рівень діалогу суспільства й філософів у сучасному глобалізованому світі для вирішення нагальних проблем людства. Подальший аналіз цих змін дозволить не лише простежити подальший шлях трансформації філософії, але й надасть можливість виробити найбільш сприятливі механізми взаємодії філософської спільноти та соціуму» [1, с. 90].

Отже, у сучасній філософії істина продовжує залишатися багатовимірним феноменом, що потребує глибокого переосмислення. Зміна парадигм від класичної до постнекласичної філософії демонструє еволюцію розуміння цього поняття, від універсальної та об'єктивної істини до відносної, суб'єктивної та контекстуальної. Постмодернізм надав нові виклики в дослідження цього питання, підкресливши важливість соціальних, мовних та культурних факторів у формуванні істини. Однак це не означає остаточного заперечення можливості пізнання, а радше надає нові потужні можливості до обґрунтування нових шляхів до її осмислення. Сучасний філософський дискурс спрямований на інтеграцію різних підходів, що дозволяє продовжувати пошук істини в її множинності та динамізмі.

Література

1. Пилипенко С. Г. Академічність і публічність як модуси поширення філософського знання в умовах сучасності. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. 2019. Вип. 2 (86). С. 83–91.